



KINNITATUD

direktori kk 02.12.2024 nr 1-7/117

**Õpilase arengu toetamise ja  
tugisüsteemide rakendamise kord  
Mäetaguse Põhikoolis**

## 1. Üldpõhimõtted

- 1.1. Mäetaguse Põhikool (edaspidi kool) lähtub õpilase arengu toetamisel põhikooli ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast, tugispetsialistide teenuse kirjeldusest, teenuse rakendamise korrast ja kaasava hariduse põhimõtetest.
- 1.2. Tulenevalt õpilase individuaalsetest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide ja teiste spetsialistide koostöös.
- 1.3. Õpilase toetamise põhimõtted:
  - iga õpilane saab õppida vastavalt oma võimetele ja vajadustele;
  - õpilase individuaalseid vajadusi märgatakse ning nendega arvestatakse õppe- ja kasvatusprotsessi korraldamisel ja läbiviimisel;
  - õpilase toetamine toimub meeskonnatöös, parima tulemuse saavutamiseks tehakse koostööd erinevate osapooltega (sh kooli pidajaga);
  - lapse ja perekonna kaasamine arendus/õpetegevusse.

## 2. Õpilasele vajaliku toe väljaselgitamine

- 2.1. Iga õpilane võib erinevatel põhjustel (trauma, pikaajaline haigestumine, puudespetsiifiline erivajadus jms) vajada võimetekohaste õpitulemuste saavutamiseks lühiajaliselt või alaliselt toetust.
- 2.2. Õpilaste võimetekohaseks õpetamiseks sobiliku toe vajaduse väljaselgitamine toimub klassi ja aineõpetaja märkamise ja tähelepanekute abil ning koostöös tugispetsialistidega.
- 2.3. Õpetajad jälgivad õpilase arengut, käitumist ja hoolsust.
- 2.4. Õpetaja jälgib iga õpilase arengudünaamikat ja toimetulekut klassis, sh märgata teistest võimekamaid õpilasi ja neid, kelle õpijõudlus on madal. (Individuaalne esmane märkamine.
- 2.5. Õpetaja selgitab õppeprotsessi käigus välja õpilase individuaalsed õpivajadused ning vastavalt sellele valib sobivad õppemeetodid ning korraldab diferentseeritud õpet (nt erineva tasemega ülesanded, lisa/abivahendi kasutamise võimalus jm).
- 2.6. Kooliastuja puhul tutvuvad tugispetsialistid ja klassiõpetaja koolivalmiduskaardiga õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks.
- 2.7. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamise algatamiseks esitab õpilast õpetav õpetaja või vanem haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerijale (edaspidi HEVKO) taotluse. Õpetaja taotlus sisaldab õpilase senise arengu ja toimetuleku analüüsi (LISA 1).

- 2.8. Õpilase erivajadusest lähtuvalt avab HEVKO õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi, edaspidi ÕIAJK (LISA 2).
- 2.9. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.
- 2.10. HEVKO korraldab koostööd tugispetsialistide ning õpetajate vahel õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, leppides kokku jälgimise perioodi, mille järel toimub otsuse vastuvõtmine edasise osas (LISA 3).
- 2.11. Õpetajate tähelepanekud, hindamise, testimise ja uuringute tulemused, tugispetsialistide ja/või koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimiskaardile.
- 2.12. Tugimeetmete valik (toetamise viis) ja rakendamise tingimused (maht, kestus, õpikeskkond jne) määratletakse tugispetsialistide ettepanekul ning koostöös õpilase, tema vanemate ja klassi- või aineõpetajaga lähtudes õpilase vajadustest.
- 2.13. HEVKO teeb ettepaneku vanemale, õpetajale ja direktorile koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks.
- 2.14. Vajadusel tehakse vanemale ettepanek pöörduda kooliväliste spetsialistide poole lisauuringute eesmärgil.
- 2.15. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor. Enne meetme rakendamist tuleb saada vanema nõusolek.
- 2.16. ÕIAJK täidavad kõik õpilast õpetavad õpetajad ja tugispetsialistid üks kord õppeaastas (kevad) ja/või vajaduspõhiselt. Kaardi esmakordsel täitmisel annavad tagasisidet kõik õpilasega kokku puutuvad õpetajad.
- 2.17. Õpilase toevajaduse ilmnemisel peab esmane tugi, sh võimetekohast õpet toetavad tingimused olema tagatud koheselt.
- 2.18. Lähtuvalt erivajadusest saab kool rakendada lapsevanema nõusolekul üldist tuge ja nõustamismeeskonna soovitusel ning lapsevanema nõusolekul tõhustatud või erituge.

### **3. Üldine tugi**

- 3.1. Üldist tuge pakutakse õpilastele, kellel on ilmnunud raskused koolikohustuse täitmisel või mahajäämus õpitulemuste saavutamisel, kirjutamis-, lugemis-, arvutamiskeskusest, ebapiisavast õppekeele valdamisest või sotsiaalmajanduslikust taustast.
- 3.2. Üldist tuge pakutakse õpilasele, kes tulenevalt kõrgematest vaimsetest võimetest, eriandekusest, tugevast motivatsioonist vajab erisusi õppekorralduses.
- 3.3. Üldise toe rakendamine õpiväljundite saavutamiseks:

- 3.3.1. õpetajapoolne õpilase vajadustest lähtuv individuaalne juhendamine ainetunnis;
- 3.3.2. tugispetsialistide teenuste kättesaadavus;
- 3.3.3. õpiabitundide korraldamine individuaalselt või rühmas.
- 3.4. Üldine tugi püsivate käitumisprobleemide ja koolikohustuse mittetäitmise puhul on järgmine:
  - 3.4.1. vestlused õpilase ja lapsevanemaga;
  - 3.4.2. käitumise tugikava rakendamine;
  - 3.4.3. õppekeskkonna ajutine kohandamine;
  - 3.4.4. kooli tugispetsialistide nõustamine;
  - 3.4.5. vajadusel valla lastekaitsetöötaja kaasamine.
- 3.5. Üldine tugi andekuse ilmnemisel on järgmine:
  - 3.5.1. diferentseeritud õpiülesanded, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilasel sobiva pingutusastemega õppida;
  - 3.5.2. arengu toetamine teiste arenguprogrammide ja haridusasutuste kaudu;
  - 3.5.3. täiendav õpetajapoolne juhendamine ja nõustamine olümpiaadiks ja ainevõistluseks valmistumisel;
  - 3.5.4. osalemine aineolümpiaadidel, -võistlustel ja õpilasprojektides;
  - 3.5.5. võimalus osaleda enesetäiendamise ja olümpiaadideks valmistumise eesmärgil TÜ Teaduskooli kursustel;
  - 3.5.6. organiseerida, osaleda ja esineda ülekoollistel sündmustel;
  - 3.5.7. varasema õpikogemuse arvestamiseks muudatused või kohandused õppesisus, õppekoormuses, õppekorralduses ja õppekeskkonnas (kokkulepped vormistatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil);
  - 3.5.8. individuaalse õppekava rakendamine.

#### **4. Tõhustatud või eritugi**

- 4.1. Tõhustatud või erituge rakendatakse juhul, kui kooli pakutud üldine tugi ei anna õpilase arenguks tulemusi ja kooliväline nõustamismeeskond on teinud vastava soovitusel.
- 4.2. Lapsevanema kirjaliku nõusoleku alusel saab kool EHIS-es/ARNO-s juurdepääsu nõustamismeeskonna soovitusel.
- 4.3. Tõhustatud tuge rakendatakse õpilasele, kes oma püsiva õpiraskuse, psüühika või käitumishäire või muu tervises seisundi tõttu vajab vähemalt üht järgmistest teenustest:
  - 4.3.1. pidevat tugispetsialistide teenust ja individuaalset tuge klassis toimuva õppetöö ajal;
  - 4.3.1. pidevat tugispetsialistide teenust ja IÕK ühes, mitmes või kõikides ainetes;

- 4.3.2. pidevat tugispetsialistide teenust ja osaaajaga õpet individuaalselt või rühmas;
- 4.3.3. õpet eriklassis.
- 4.4. Erituge rakendatakse õpilasele, kes tulenevalt tema raskest ja püsivast psüühikahäirest, intellekti-, meele- või liitpuudest vajab järgmisi õppekorralduse muudatusi:
- 4.4.1. puudespetsiifilist õppekorraldust, -keskkonda, -metoodikat, -vahendeid ning õppes osalemiseks pidevat tugispetsialistide teenust lõimituna sotsiaal- või tervishoiuteenustega või mõlemaga;
- 4.4.2. osaaajaga õpe individuaalselt või rühmas;
- 4.4.3. osaaajaga õpet individuaalselt, rühmas, pidevat individuaalset tuge klassis või õpet eriklassis.

## **5. Õppekorralduslikud meetmed õpilase individuaalse arengu toetamiseks**

### **5.1. Individuaalne õppekava**

- 5.1.1. Individuaalse õppekava (edaspidi IÕK) alusel võib kool teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, -sisus, -protsessis ja -keskkonnas.
- 5.1.2. Kool koostab individuaalse õppekava järgmistel juhtudel:
- õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
  - õpilase õppekava erineb klassile tehtud õppekavast;
  - õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
  - õpilasele rakendatud kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppeintensiivsuse oluline kasv või kahanemine kooli või riikliku õppekavaga võrreldes;
  - kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada kohustusliku õppeaine õppimisest (LISA 4).
- 5.1.3. Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste (PGS § 18 lõige 3).

### **5.2. Õpiabirühm**

- 5.2.1. Õpiabirühma arvatakse ajutise ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.



## **5.5. Tasemerühm**

- 5.5.1. Tasemerühm on ühes klassis või paralleelklassides konkreetsetes õppeaines õppetöö läbiviimiseks õpilaste teadmiste ja oskuste taseme alusel moodustatud rühm, eesmärgiga tõhusamalt korraldada ja läbi viia õpilastele võimetekohast õpet.
- 5.5.2. Õpet tasemerühmas viib läbi klassi- või aineõpetaja ning õpet viiakse läbi täismahus lähtudes antud klassi õppe- ja ainekavast.
- 5.5.3. Tasemerühmad võivad erinevates ainetes olla erineva koosseisuga ning need moodustatakse üldjuhul terveks õppeaastaks, kuid nõrgema rühma puhul peab õpilasel olema võimalus paraneda õppeedukuse korral teise rühma üle minna.

## **5.6. Koduõpe**

- 5.6.1. Koduõpe on väljaspool kooliruumi korraldatav õpe.
- 5.6.2. Koduõpet rakendatakse, kui õpilase tervises seisund ei võimalda tal kooli päevakavas või õppe individuaalse korralduskavaga ettenähtud õppes osaleda või kui lapsevanem soovib põhiharidust omandava õpilase õppetööd iseseisvalt korraldada (PGS § 23).

## **5.7. Õpitulemuste vähendamine**

- 5.7.1. Õpitulemuste vähendamise soovitus teeb kooliväline nõustamismeeskond lähtudes õpilase kohta eelnevalt tehtud pedagoogiliste, psühholoogiliste ja vajadusel meditsiiniliste uuringute tulemustest. Soovituse rakendamise aluseks on koolivälise nõustamismeeskonna otsus ja vanema kirjalik taotlus.
- 5.7.2. Vähendamine toimub üldjuhul põhiainetes kaudu, kuid võib mõjutada ka teisi õppeaineid.
- 5.7.3. Õpitulemuste vähendamisel võetakse arvesse lapse reaalseid teadmisi antud õppeaines ning peetakse silmas lähimat arengutsooni ehk seda, mis on lapsele jõukohane õpetaja abiga (kaasa arvatud abivahendid).
- 5.7.4. Õpitulemuste vähendamisel koostatakse õpilasele IÕK ning vastavalt vajadusele rakendatakse teisi tugimeetmeid ja teenuseid (õpiabirühm, eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi teenus).
- 5.7.5. Õppetulemuste vähendamise korral tuleb läbida kõik teemad, aga mitte kõiki alateemasid, jõukohasel tasemel lähima arengu tsoonist lähtudes.

## **5.8. Kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine**

- 5.8.1. Kohustusliku õppeaine õppimisest võib vabastada õpilase ainult koolivälise nõustamismeeskonna soovitus olemasolul ning lapsevanema kirjalikul soovil, mis tuleb kanda ARNOsse.

5.8.2. Vabastada võib nii ühe kui ka mitme õppeaine õppimisest.

### **5.9. Lihtsustatud õpe**

5.9.1. Põhikooli lihtsustatud riiklikku õppekava rakendatakse kerge intellektipuudega õpilastele koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja vanema kirjalikul nõusolekul.

5.9.2. Lihtsustatud õppel olevad õpilased võivad õppida eriklassis või olla kaasatud tavaklassi.

5.9.3. Kõigile tavaklassi kaasatud lihtsustatud õppel olevatele õpilastele koostatakse IÕK.

5.9.4. Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse Põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast ja seal toodud õpitulemustest ning tunnijaotuskavast.

5.9.5. Õpetamisel rakendatakse õpilasele sobilikke eripedagoogilisi meetodeid ja kasutatakse jõukohast õppevara.

## **6. Osutatud toe tulemuslikkuse hindamine**

6.1. Toe rakendamise perioodil jälgivad kõik õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengudünaamikat ja igakülgselt toimetulekut ning dokumenteerivad kogutud info õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.

6.2. Rakendatava toe tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldab HEVKO koostöös rakendamisel osalenud õpetajate ja tugispetsialistidega vähemalt korra õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning pakutava toe tulemuslikkust.

6.3. Juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab HEVKO koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks.

6.4. HEVKO esitab soovitused edasisteks tegevusteks:

- toe rakendamise lõpetamiseks, jätkamiseks samal või tõhustatud viisil;
- toetusmeetme vahetamiseks või lisamiseks;
- täiendavate uuringute teostamiseks;
- ettepaneku tegemine vanemale täiendavale uuringute teostamiseks;
- vanemale soovitusel andmine pöörduda eriarsti, erispetsialisti või nõustamismeeskonna poole.

6.5. Õpilase hindamistulemuste analüüs, tugispetsialistide ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitused, rakendatud ja rakendatavad teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.



## **7. Kooli töötajate ülesanded õpilase toetamisel**

- 7.1. Direktor korraldab õpilasele vajaliku toe pakkumiseks vajalikud võimalused (PGS § 46 lg1).
- 7.2. Klassi- ja aineõpetaja (sh ainealast õpiabi pakkuvad õpetajad) jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ja vajaduse korral kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi (PGS §37lg1).

### **7.3. Õpetaja**

- 7.3.1. Jõukohastab õppevara ja töökorraldusi (lihtsustab ülesannete juhiseid ja küsimusi/ülesandeid, struktureerib neid, suunab õppeülesannete täitmisele väikeste etappide kaupa, lihtsustab õppematerjali ja õppetekste, lubab õpilasel kasutada vastamisel rohkem valikvastustega tekste, annab võimekamatele keerukamaid ülesandeid ja materjale);
- 7.3.2. suunab kasutama abimaterjale õppeprotsessis ja ülesannete lahendamisel (skeemid, reeglite, valemite või näidiste kogumikud, sõnaraamatud, teatmikud);
- 7.3.3. võimaldab õpilasele töö- ja tähelepanuvõime langedes või väsimuse märkide ilmnemisel liikumis- või puhkepause või annab lisa-aega ülesande sooritamiseks;
- 7.3.4. juhendab õpilast tunnis individuaalselt, annab eduelamust võimaldavat tagasisidet õpitegevusele, tunnustab pingutust ja positiivset suhtumist, võimaldab rahulikku keskkonda vastamiseks (individuaalne vastamine);
- 7.3.5. annab informatsiooni vanematele;
- 7.3.6. toevajaduse püsimisel teavitab HEVKO-t;
- 7.3.7. osaleb tuge vajavate õpilaste ümarlaudadel, aruteludel ning teeb ettepanekuid õpilase võimetekohaseks toetamiseks;
- 7.3.8. vajadusel koostab lapsevanemaid kaasates lapsele oma õppeaines individuaalse õppekava.

### **7.4. Klassijuhataja**

- 7.4.1. Korraldab õpilase õppetöö teemalist toimivat koostööd ja info liikumist õpetajate, kooli, kodu vahel;
- 7.4.2. jälgib ja analüüsib koostöös aineõpetajatega õpilase individuaalset arengut ning kaasab õpiraskustesse sattunud õpilase vanemaid koheselt lahenduste leidmisesse;
- 7.4.3. vähemalt korra aastas viib läbi arenguveestluse õpilase individuaalsete eelistuste ja võimete väljaselgitamiseks, arvestamiseks ning toetamiseks;
- 7.4.4. kooli vahetanud õpilase vanemaga koostöös selgitab välja õpilase õppetööga seotud erisused ja erivajadused, sh õpilasele rakendatavad tugiteenused jms.

## **7.5. HEVKO (haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineerija)**

- 7.5.1. Korraldab HEV õpilaste õppe ja arengu toetamiseks koolisest meeskonnatööd ning koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist (PGS § 46 lõige 1);
- 7.5.2. Hindab koostöös tugispetsialistide, lapsevanemate ning õpetajatega õpilase haridusliku toe vajadust, arvestades õpilase toimetulekut õpikeskkonnas, sh tervisliku seisundi ja kasvukeskkonna mõjusid ning tuginedes läbiviidud hindamise tulemustele;
- 7.5.3. Teeb ettepanekuid kooli juhtkonnale erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks koolis, sh klasside, rühmade komplekteerimiseks (sh õpilaste piirarv, keskkonna kohandamine, inimressursi vajadus);
- 7.5.4. Juhendab ja nõustab õpetajaid õpilasele individuaalse õppekava koostamisel ja individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel;
- 7.5.5. Korraldab koostööd tuge vajavate õpilaste vanematega;
- 7.5.6. Juhendab ja nõustab õpetajaid ja koolipersonali tuge vajavate õpilaste toetamisel ning õppe korraldamisel.
- 7.5.7. Tagab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega tuge vajava õpilase dokumentatsiooni järjepideva järgimise ning täiendamise;
- 7.5.8. Korraldab koostööd tugiteenuste osutajatega;
- 7.5.9. Kutsub kokku, teavitab ja nõustab õpilast ümbritsevat võrgustikku õpilase toetamiseks, vajadusel laiendab võrgustikku, kaasates spetsialiste väljastpoolt kooli
- 7.5.10. Hindab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega rakendatava toe tulemuslikkust ning teeb ettepanekuid lapsevanematele ja vajaduse korral koolidirektorile edasisteks tegevusteks;
- 7.5.11. Hindab koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega rakendatava toe tulemuslikkust ning teeb ettepanekuid lapsevanematele ja vajaduse korral koolidirektorile edasisteks tegevusteks.

## **8. Kooli tugispetsialistid**

Tugispetsialistide teenust osutatakse üldjuhul koolis. Vanema nõusolekul ja kokkuleppel kooliga võib teenuseid osutada ka muus asukohas, tagades tugispetsialisti ja kooli vahelise vajaliku infovahetuse.

### **8.1. Eripedagoog**

- 8.1.1. Hindab õpilase arengu- ja õpioskuste taset ja selgitab välja õpilase arengut mõjutavad ning takistavad tegurid ja õpivajadused;

- 8.1.2. kogub andmeid õpilase arengu kohta, valib sobivad hindamisvahendid, -meetodid ja – materjalid;
- 8.1.3. dokumenteerib hindamise tulemused õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil ning valib koostöös klassi- ja/või aineõpetajaga sobivad meetodid ja vahendid lapse erivajadusest lähtuvalt;
- 8.1.4. toetab õpilase tunnetus- ja õpioskuste arendamist individuaal- või rühmatundides, analüüsib arengudünaamikat ja rakendatud tugimeetmete tulemuslikkust, dokumenteerib tulemused;
- 8.1.5. teeb kooli juhtkonnale ja õpetajale ettepanekuid vajalike õppevahendite ja materjalide soetamiseks, vajadusel osaleb õppevahendite ja -materjalide loomisel;
- 8.1.6. teeb ettepanekuid spetsialistide kaasamiseks väljastpoolt kooli ja soovitab täiendavaid uuringuid;
- 8.1.7. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus;
- 8.1.8. analüüsib ning dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule.

## **8.2. Logopeed**

- 8.2.1. Lähtudes õpilase kõne erivajadusest, raskusastmest, võimetest, vajadusest ja keskkonnast valib tööks sobilikud meetodid ja vormid;
- 8.2.2. arendab suulise ja kirjaliku kõne loome- ja mõistmisoskust ning oskust kasutada keelelisi vahendeid;
- 8.2.3. kujundab õpilase oraalmotoorseid oskusi ja täpsustab hääldust;
- 8.2.4. kujundab hääle omadusi ja kasutusoskust;
- 8.2.5. õpetab kõnetehnikaid kõne sujuvuse parandamiseks;
- 8.2.6. Lähtudes õpilase kõne- ja keele erivajadustest nõustab ja juhendab õpetajaid sobivate keskkonnatingimuste loomisel ja kohandamisel, õppe- ja arendustegevuse planeerimisel ning läbiviimisel (individualiseerimine, sobilike meetodite, õppematerjali, abivahendite valik ja kohandamine) või individuaalse õppekava koostamisel;
- 8.2.7. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus, vajadusel suunab teiste erialaspetsialistide juurde;
- 8.2.8. analüüsib ning dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule ja haridusasutuse töökorrale.

### **8.3. Koolipsühholoog**

- 8.3.1. Nõustab õpilast isikliku elu, õppetöö ja vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel;
- 8.3.2. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus ja kaasab vajadusel ise teisi tugispetsialiste;
- 8.3.3. vajadusel nõustab lapsevanemaid õpilase arengut, õppimist ja käitumist puudutavatel teemadel ning õpetajaid ja teisi koolitöötajaid õpilase vajadusi arvestava arengu- ja õpikeskkonna kujundamise küsimustes. Annab soovitusi sobivate sekkumiste osas, hindab sekkumiste mõju, vajadusel kavandab muutusi;
- 8.3.4. viib nõustamisi ja sekkumisi läbi individuaalselt või grupis;
- 8.3.5. kasutab õpilase arengu ja toimetuleku hindamiseks kaasaegseid meetodid ja tõendus põhised hindamisvahendid (testimist, vaatlemist, vestlust, küsimustikke, struktureeritud või poolstruktureeritud intervjuud);
- 8.3.6. analüüsib saadud tulemusi, dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule ja haridusasutuse töökorrale. Lähtudes õpilase vajadustest ja hindamistulemustest kavandab edasised sekkumised;
- 8.3.7. kriisisituatsioonis tegutseb vastavalt kooli kriisiplaanile.

### **8.4. Sotsiaalpedagoog**

- 8.4.1. Tegeleb õpilastega, et leevendada ja ennetada sotsiaalse tõrjutuse ilminguid ning korraldab preventiivset tööd;
- 8.4.2. koostöös õpilase, õpetajate ja lapsevanematega selgitab välja esile kerkinud sotsiaalsed ja koolikohustuse täitmist takistavad probleemid, analüüsib hariduse omandamist ja eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid ning koordineerib ennetus- ja lahendustegevusi;
- 8.4.3. koostab tegevusplaani õpilase suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamiseks ning määratleb erinevatel tasanditel olemasolevad abi- ja tugivõimalused;
- 8.4.4. vajadusel õpetab ja mudeldab õpilasele erinevaid toimetulekustrateegiaid;
- 8.4.5. analüüsib ja dokumenteerib töötulemusi vastavalt õigusaktides sätestatule;
- 8.4.6. tagab õpilase huvide kaitse;
- 8.4.7. juhendab ja nõustab õpetajaid ja lapsevanemaid sobiliku ja õpilast toetava õpi- ja arengukeskkonna kujundamisel, sekkumiste rakendamisel;

- 8.4.8. sekkub konfliktiolukorda erapooletult ja lahendustele orienteeritult, selgitab välja konflikti põhjused ning korraldab lepitus- ja vahendustegevusi;
- 8.4.9. osaleb õpilast ümbritsevas koostöövõrgustikus ja kaasab vajadusel teisi tugispetsialiste.

## **8.5. Tugiisik**

- 8.5.1. Tugiisikuteenus on Alutaguse vallavalitsuse sotsiaalteenus. Tugiisiku rakendamine on põhjendatud juhtudel, kui õpilane vajab pidevat individuaalset abi, juhendamist või järelevalvet.
- 8.5.2. Peamiselt vajavad tugiisikut õpilased, kellel on tõsine terviseprobleem ja hooldusvajadus või ettearvamatu, agressiivne käitumine.
- 8.5.3. Tugiisik tegeleb lepingu alusel määratud õpilase toetamisega.
- 8.5.4. Tugiisik toetab õpilast õppeprotsessis (kuulab õpetaja korraldusi ja juhendab vajadusel), ta ei vastuta õpilase õppeprotsessi korralduse ja õpitulemuste eest.

## PÖÖRDUMINE HEV TUGIGRUPI POOLE

1. Õpilase nimi	
2. Klass	
3. Pöörduja nimi	

## 2.Õpetaja kirjalik analüüs

**Mis tekitab muret selle õpilase juures?** (õpiraskus, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundehäired, pikemaajaline õppest eemalviibimine, eesti keele ebapiisav valdamine, andekus, tugevused/arendamist vajavad küljed/oskused, tähelepanu, keskendumine, kontakti loomine ja suhtlemine, koostöö tegemine, normikohane käitumine, vastutuse võtmine ja hoolsus, saavutusärevus, väsimus, tõrges-trotslikkus, hirm muutuste ees, enesehinnang, eneseanalüüs (muu hügieen jne))

**Milline on peamine probleem?** (õpiraskus, terviseseisund, puue, käitumis- ja tundehäired, pikemaajaline õppest eemalviibimine, eesti keele ebapiisav valdamine, andekus)

**Mida olen ette võtnud probleemi lahendamiseks?** (sobiv õppemeetod, diferentseeritud õpe, sobiv hindamismeetod)

Palun algetada menetlus õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks.

Kuupäev:

Allkiri:

## Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart

Kool: Mäetaguse Põhikool

Õpilase nimi:

Kaardi avamise aeg:

Kaardi avaja:

### ÜLDANDMED ÕPILASE KOHTA

Nimi:

Sünniaeg:

Õppeaasta/klass:

Õppekava: RÕK / LÕK – LÕ / TÕ / HÕ

Kodune keel(ed):

Lapsevanema kontaktandmed:

Nimi:

Telefon:

E-post:

**1. KOOLIVALMIDUS JA/VÕI ÕPILUGU** (õppeaastati)

**2. HETKEOLUKORRA KIRJELDUS**

**3. ÕPILASE INDIVIDUAALSUSE MÄRKAMINE JA ESMANE TOETAMINE**

**3.1. Klassijuhataja tähelepanekud**

#### Õpilase huvid

Õppeaasta/klass:

Täitmise kuupäev, täitja nimi:

Õpilase lühiiseloostus:

Õpilase tugevad küljed:

Arendamist vajavad küljed:

Õpilase huvid:

Pedagoogilised soovitusel:

Täiendamise kuupäev:

**Suhtlemine ja käitumine koolis**

Õppeaasta/klass:

Täitmise kuupäev, täitja nimi:

*Suhtlemine ja käitumine eakaaslaste ning täiskasvanutega. Kas õpilasele meeldib suhelda kaaslastega ja millised on suhted nendega? Kas esineb impulsiivset käitumist, ärrituvust, murelikkust või apaatsust? Kas õpilane oskab eri olukordades suhelda adekvaatselt? Kas õpilane oskab vajadusel abistada kaaslasi või küsida täiskasvanult abi? Kas oskab väljendada tänu, eksimuse puhul vabandada?*

Täiendamise kuupäev:

### **3.2. Aineõpetajate tähelepanekud ja soovitused (õppeaineti)**

Õppeaasta/klass:

Täitmise kuupäev, täitja nimi:

#### **Õpitegevus:**

*Milline on õpilase õpihuvi ja -motivatsioon?*

*Mis innustab õpilast vaimselt pingutama/tegutsema, et õpitust aru saada (kiitus, õpib selleks, et uusi teadmisi omandada, õppimine pakub huvi, soovib saavutada positiivset mainet õpetaja ja/või kaaslaste ees, väldib häbi, pahandamist jne)?*

*Milline on õpilase töösse lülitumine, töövõime kõikumine õppetunni, päeva ja õppenädala jooksul?*

#### **Ülesannete täitmine:**

*Kas õpilane püüab enne ülesande täitmisele asumist tööjuhendist, kui ülesande täitmise suunajast aru saada või hakkab ülesannet kohe täitma?*

*Kas õpilane täidab ainult talle tuttavaid ülesandeid, uute käsitluste korral keeldub tööst või katkestab selle esmase raskuse ilmnemisel?*

#### **Õpilane täidab ülesandeid valdavalt:**

*Kas õpilane täidab ülesandeid koostegevuses klassiga, pärast ettenäitamist, või kirjaliku juhise järgi?*

#### **Aineõpetajate tähelepanekud ja soovitused:**

*Lähtudes õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas sätestatud õpitulemustest; ainealasel arendamist vajavad valdkonnad; probleemist lähtuvaid meetmeid õpetuse individualiseerimiseks õppetundides ja soovitusi täiendavateks tegevusteks; soovitusi koduseks toetuseks.*

#### **Õpilase ainealased tugevad küljed ja oskused:**

*Nt Kirjutab ära kirja veatult, õpitud teksti loeb ladusalt.*

#### **Arendamist vajavad valdkonnad:**

*Nt Luuletuste õppimine. Teksti mõistmine.*

#### **Probleemist lähtuvad meetmed õpetuse individualiseerimiseks õppetundides:**

*Soovitused õpikeskkonnale ja õppetöös osalemiseks, sh õppevara kohandamine, abistavad materjalid, õpetaja suunav tegevus.*



*Nt Meeldejätmis- ja meenutamisstrateegiate õpetamine, kohandatud õppematerjali kasutamine. Sõnavaratöö iga teksti puhul. Õpetaja suunavad küsimused. Pildimaterjal.*

**Õpilase teadmiste vastavus sätestatud õpitulemustele:**

*Õpilane on omandanud .... klassi õpitulemused rahuldavalt (või IÕK alusel)*

**4. ÕPILASE OMA ARVAMUS ÕPPIMIST JA TOIMETULEKUT TOETAVATEST MEETMETEST**

*(Õpilane oskab enda õpivõimekust võrrelda eakaaslastega. Vestluse käigus peaks selguma, mis meetmed lapse arvates teda aitavad või aitaksid, kelle toetust ta vajab):*

**Õppeaasta/klass:**

*(nt Õpetaja poolne suunamine ja abi aitavad õpilasel õpitavat omandada.)*

**5. TUGISPETSIALISTID. HINDAMISE TULEMUSED, JÄRELDUSED, SOOVITUSED**

**5.1. Sotsiaalpedagoog**

Kuupäev, spetsialisti nimi:

*Arvamus. Soovitused.*

**5.2. Eripedagoog**

Kuupäev, uuringu teostaja nimi:

Hindamise tulemus, järeldused, soovitused:

Tugimeetme(te) vajadus, rakendamise põhjendus:

**5.3. Logopeed**

Kuupäev, uuringu teostaja nimi:

Hindamise tulemus, järeldused, soovitused:

Tugimeetme(te) vajadus, rakendamise põhjendus:

**5.4. Psühholoog**

Kuupäev, uuringu teostaja nimi:

Hindamise tulemus, järeldused, soovitused:

Tugimeetme(te) vajadus, rakendamise põhjendus:

**5.5. Teiste spetsialistide tähelepanekud ja soovitused (kooli tervishoiutöötaja,**

*tegevusterapeut, abiõpetaja, tugiisik jt)*

Kuupäev, spetsialisti nimi ja amet:

Tähelepanekud ja soovitused:

Tugimeetme(te) vajadus ja rakendamine:

**6. KOOLIMEESKONNA ÜMARLAUA SOOVITUS TUGITEENUSTE/-MEETMETE (sh IÕK) RAKENDAMISEKS.**

Kuupäev, HEVKO nimi:

Koolimeeskonna ümarlaua soovitus(ed):

Lapsevanema nõusolek/mittenõustumine soovituste rakendamiseks:

## **7. RAKENDATUD TUGITEENUSTE/-MEETMETE TULEMUSLIKKUS**

Õppeaasta, klass, sissekande kuupäev:

Tugiteenus, tugiteenuse osutaja(d):

Hinnang tugiteenuste tulemuslikkuse kohta:

Soovitused täiendavateks uuringuteks. Kooli püstitatud küsimused lisauuringu(te)le:

## **8. HARIDUSASUTUSVÄLISTE SPETSIALISTIDE, KOOLIVÄLISE NÕUSTAMISMEESKONNA SOOVITUS(ED)**

Kuupäev/soovitaja:

Soovitus:

## **9. HARIDUSASUTUSVÄLISTE SPETSIALISTIDE, KOOLIVÄLISE NÕUSTAMISMEESKONNA SOOVITUSTE RAKENDAMINE**

Õppeaasta/klass:

Tugimeede, tugimeetme osutaja:

Rakendatud meetme tulemuslikkus:

**Kokkuvõte ja soovitus(ed) täiendavateks uuringuteks. Kooli püstitatud küsimused lisauuringu(te)le:**

Õppealajuhataja allkiri/kuupäev:

HEV koordineerija allkiri/kuupäev:

Lapsevanema allkiri/kuupäev:

## TUGIGRUPI KOOSTÖÖ KOHTUMISE PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht:	
Koosoleku toimumise kuupäev:	
Koosoleku toimumise alguse kellaaeg:	
Koosoleku toimumise lõpu kellaaeg:	
Koosoleku juhataja:	Hariduse erivajadusega õpilase õppe koordineerija:

Koosolekust osa võtnud isikud:

Ees- ja perekonnanimi	Roll (tugispetsialist, aine-, klassiõpetaja, lapsevanem jt)

**Päevakava:**

1. Õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamine

**Koosoleku lühikokkuvõte:**

Koosoleku protokollija (HEVKO)

Ees- ja perekonnanimi:

Allkiri:

## Individuaalne õppekava HEV õpilase arengu toetamiseks

### 1. Üldandmed

Õppija nimi:

Sünniaeg:

IÕK koostamise alus: põhikooli riiklik õppekava

IÕK koostamise algus (õppeaasta, klass, kuupäev):

IÕK lõpetamise kuupäev:

### 2. IÕK rakendamise põhjused. Rakendamise alus

**Rakendamise põhjus:**

**Rakendamise alusdokument, kuupäev:**

**Kooli tugimeeskonna soovitus/ Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus:**

*Tõhustatud tugi/ eritugi/ terviseseisundist tulenev koduõpe/ koolikohustusliku õpilase mittestatsionaarne õpe/ õpitulemuste vähendamine/ õpitulemuste asendamine/ kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine/ lihtsustatud õpe*

### 3. Õpilasele soovitatud õppetöö muudatused ja kohandused

Muudatused või kohandused õppesisus (õppeaasta, klass)

Muudatused või kohandused õppeprotsessis (õppeaasta, klass)

Muudatused või kohandused õppekeskkonnas (õppeaasta, klass)

- Erisused õppevahenditele
- Erisused õpperuumidele
- Õpilase toetamiseks kaasatud tugispetsialistid (eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog, psühholoog)
- Kaasatud tugipersonal (abiõpetaja, õpetaja abi, tugiisik)

Muudatused taotletavates õpitulemustes

- Kõrgendatud õpitulemused (ühes või mitmes aines)
- Õpitulemuste vähendamine (ühes või mitmes aines)
- Õpitulemuste asendamine
- Kohustuslikust õppeainest vabastamine

### 4. Erisused õppekorralduses

**Õppeaasta, klass**

**Kohaldatud erisused**

### 5. IÕK rakendamine

**Õppeaine, klass,**

**Õppeaine**

**Rakendatavad meetmed täitja**  
(õpetaja nimi)

**6. Õpilaste teadmiste hindamine/hinnangute andmine**

**Rakendatav erisus klassitööga võrreldes      Õppeaasta/klass**

**Õppeaine(d)**

**7. IÕK koostamise ja täitmisega seotud isikud ja nende kohustused**

**Nimi, amet      IÕK koostamise ja rakendamise ülesanded**

**Õppeaasta, klass**

## KÄITUMIS- JA SOTSIAALSETE OSKUSTE HINNANGULEHT

Õpilase nimi:

Klass:

Aeg:

Kuupäev	Koht (kus?)	Aeg (millal?)	Tegu (mida tegi?)	Põhjus (mis oli enne?)	Kes märkas?

Kindla tegevuse sageduse tabel nädalaks (täidetakse ristikeste või kriipsudega)

Mida tegi?	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev	Neljapäev	Reede
Lahkub kohalt					
Ei ole õppevahendeid kaasas					
Ei võta vahendeid välja					
Räägib kõva häälega, segab teisi					
Ropendab					
Teeb endale haiget					
Lööb kaasõpilasi					
Tegeleb tunnis kõrvaliste asjadega (vaja täpsustada)					

Kuupäev:

Allkiri:

## Käitumise ja sotsiaalsete oskuste toetamise tegevuskava

20..../20.... õa

Vestluse toimumise kuupäev ja kellaaeg:	
Vestluses osalejad:	

Probleemikirjeldus:

Olukorra lahendamise tegevuskava (eesmärkide seadmine, kokkulepete sõlmimine):

Õpilase ülesanded/eesmärkide seadmine:	Lapsevanema / eestkostja ülesanded:
Klassijuhataja ülesanded:	Sotsiaalpedagoogi ülesanded:

**Vahekokkuvõtete tegemise kuupäev ja kellaaeg:**

**Osalejate allkirjad:**

**Vahekokkuvõtete tegemine**

<b>Kuupäev:</b>	
<b>Edusammud:</b>	

Osalejate allkirjad: